

Orsovai Hírlap

TARSADALMI HETILAP.

AZ ORSOVAI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség: Korona-út 291.
Kiadóhivatal: Handl József könyvnyomdája.
Megjelenik minden csütörtökön.

Szerkesztő és laptulajdonos:
MIHALIK SANDOR.

Előfizetési árak:
Egész évre: 8 korona | Negyed évre 2 korona.
Fél évre: 4 „ | Egyes szám 20 fillér.
Hirdetéseket fölvesz a kiadóhivatal.
Nyilttér soronként 30 fillér.

Iparunk és sajtónk.

A sajtó maga az élő nemzet. Amilyen a nemzet, olyan a sajtója és megfordítva. A nemzet kívánalmái, úgyszólván összes életnyilvánulásai a sajtóban tükröződnek vissza. Egészséges sajtó egészséges lelket képes belehelni a nemzet testébe. Romlott sajtó a fertőző bacilusok egész seregét viszi magával és megmértelyezi azok lelkületét, kiknek szellemi táplálékul szolgál. Nincs könnyebb, mint fogékony lelkeket hálóba keríteni a sajtó hatalmával.

A nemzet életét visszatükröztető sajtónak azonban más a hivatása. Feladata a nemzet vérkeringését szabályozni, irányítani. E hatás sokszor rendkívüli tevékenységre is fel tudja a nemzetet riasztani lethargikus állapotából.

A sajtó hatása néha óriási szokott lenni. Hasonlít a villámütéshez. Káprázató fényt áraszt, tűzbe hozza a lelkeket s felkorbácsolja sokszor a szenvedélyeket is.

A hírlap a mai nap harcosa, de a jövő alapját készíti elő. Minden egyes nap újabb és újabb tápanyaggal képes gazdagítani a nemzet vérkeringését, mely ezáltal szabályozottabb mozgáshoz s így öntudatosabb életműködéshez juthat. Az 1848-as nagy idők a sajtó egy napi villámütésének köszönhetőek. A hány eszme csak született

TARCA.

Lobogók alatt.

Nyár múlásával, mikor még perzselnek a napsugarak, de a mezőn már látszik a pihenni készülő természet fenséges haldoklásának első színváltozása: a sárgulás, a poros országúton lengő lobogók alatt, tarka zarándokcsapatok tűnnek föl. Emberek, kiknek szívében fölbuzog ilyenkor a hit erőssége, a vallásnak mély áhítata és szomjúzva a bűnbocsánatot megtörtén borúlnak le az Isten számolya előtt, hogy töredelmesen meggyónják bűneiket. Asszonyok és tisztalelkű leányok, kik magukkal hozzák a vallásos érzés lelki fölmagasztosultságát, az írgalmat, a szeretetet és térdénálva czúsznak a Mária szent képe elé, hogy megcsókolhassák a szenvedés töviskoszorújától vérző arcot és elmondhassák ott, a megtisztulás megingathatlan hitében, az ő vezeklő imádságukat. Az arcukat belepíti az út pora, barázdákat húzván rajta a lefutó verejték, a testüket megsebzí, elgyötri a mértföldekről való gyalogolás, a szent zsolozsmáknak szakadatlan éneklése és az éhség, a szomjúzás gyötrelme fogja el lassankint őket, amint jönnek a napsütés tikkasztó hevében.

Apró, fehérfa házak között, kün a város szélén, magas, csúcsíves templom áll. Viharvert, ódon falaira árnyékot

akkor az emberiség agyának gazdag tárházában, az mind a sajtó villám-szárnyán indult hódító útjára.

Szabadság! Egyenlőség! Testvériség! Demokrácia! Emberi és politikai jogok! Szabad munka csak szabad hazában! Mind e jelszavak és törekvések ugyan minek köszönhetik létüket, ha nem a sajtónak? Ma már ott állunk, hogy egy nemzet nagyságát a sajtónak fejlettségéből is képesek legyünk megítélni.

A hatalmas britt birodalom, Németország vagy Amerika sajtói gazdasági- és politikailag mily hatalmas országok félelmetes erejét rejtik magukban? A britt sajtó az angol nemzet államot, a német harcias szellemóriást, az amerikai apoteozisát tárja elbénk. Mindegyik egy-egy élettel, melynek érdekében napról-napra újabb és újabb eszmékkel sarkalják nemzetüket. És hogyan állunk a magyar sajtóval? Örvendetesen kell tapasztalnunk, hogy e téren az utolsó évtized alatt rohamos fejlődés mutatkozott. Az ország fővárosában elegendő számmal vannak napi, heti és szaksajtóink. A vidéki sajtóval — néhányat leszámítva — szomoruan állunk. Nincsenek országos szellemű vidéki lapjaink. Ennek okát abban kell találnunk, hogy nincsenek valódi, közép-ponti városaink, a honnét nem vicinális, hanem országos szellem sugározna ki

vetnek az akácok lombjai, a fényes törzsű jegenyárfák, melyeknek susogásából, ha esőnd van, az áhítat valami rejtelmes legendát kíván megértetni a hitében élő emberrel. Nemzedékről-nemzedékre szálló vallásos történetet, mely évszázadok óta tartja magát és belengi a templom s a boltozatos hosszú folyosókkal bíró kolostornak minden zugát. A monda arról a Mária-képről szól, mely a négyszáz esztendő templom fölkéjében van s amelyben sem az idő viszontagsági, sem az elemek nem tudtak mind-ezideig kárt tenni. Pedig, mint a hit tartja, tűzrohamok érték, árvizek hullámai csapkodták, azért épségben maradt; majd a vallás ellenségei elásták: föl-színre került, ellopták, de a kép ismét csak visszakerülközött a régi helyére. Ilyen csodálatos, sérthetetlen ez a szenvedő Mária képe.

E képhez zarándokolnak az esztendőnek ezen szakára eső egyik napján a hívek ezrei, fölszentelt templomi jelvények alatt, hogy erősbödést, kitartást nyerjenek az élet keresztjének viseléséhez. A csapatok élén éltes, roskatag ember jön; a haja fehér, a léptei ingadozók, karján a feszületet hozza, melyen koszorú van és szalagot lenget rajta a szellő. A hangja már a hosszú út alatt elgyöngült, azért előmondja a nyomában haladóknak az imádságot s azok ájtatos hangon éneklük utána.

Lassan haladnak, a szembejövők

a környékre. A nemzetállamban mindenütt a nemzet országos szellemének kell vezetni és uralkodni, mert itt a legkisebb község is maga a nemzet, illetve az állam pártikuláris viszonyai-ban. Habár helyiek legyenek is az ügyek, de azoknak országos szellemtől kell átlahatva lenni Magyarországon nincs egyetlen vidéki város, még Szeged városát sem véve ki, a hol igazán ilyen élet uralkodnék. Inkább szűkkeblű, vicinális, sem mint országos érdek vezérli az itteni polgárságot.

Ha egyszer-másszor mutatkozik is e vidéki helyeken országos mozgalom, e körülmény még nem jele annak, hogy itt másképpen fordul már a város szezere. A nemzet életének szakadatlan egymásutánban kell lefolynia, akár országos, akár helyi vonatkozásaiban. Nem lévén erősen kifejlett vidéki közép-ponti városaink, nem fejlődhetik erős alapu és országos szellemű vidéki sajtó organum se, mely irányító befolyást gyakorolna a nemzet vérkeringésében. Pedig erős vidéki sajtóra számos tekintetben igen nagy szükség van, mert a fővárosi sajtó nem láthat el minden vidéki ügyet. Erre csak a vidéki sajtó képes, még pedig a nemzet állam követelménye szerint akként, hogy minden helyi ügyet egyszersmind országos oldalról is vizsgáljon, mérlegeljen mennyiben felel meg a nemzet akaratának?

nemelye áhítattal járul a porlepte kereszt elé s az ősz ember karján esőket nyom Krisztusnak véresre festett arcára és térdére. Nem messze a templomtól harangzúgás fogadja őket, mely imára készlet és csodálatos módon fölemeli fáradságukból az érkezőket. Azután beérnek a tömjénillatos templomba, ahol az oltár előtt megáldja őket az Úr szolgálja és lepihennek a hívős márványkövekre, hogy Istenhez küldjék lelkük fohását.

Napalkonyatra a templom füves partja megtelik a bucsúsok sokaságával. A rónák napsütötte, edzett népével, mely rövid pihenés után túlesik a hosszú fáradalmán, s az arcokon a bágyadtság nyomán hamarosan fölpezsdül az élet erőteljessége. Ezek vonulnak ezek közül a kolostor föllelt folyosójára, hogy ott lelkük megnyugtatóására a gyóntató-szék elé térdelelhessenek. Pedig nem bűnös emberek ezek, sokkal tisztább lelkűek, mint azok, kik megvető mosollyal nézik a vallásosságnak ezt a lélekemelő s még mindig szükséges jelenetét. Egyszerű köznapi vétkekkel terhelt paraszt emberek és asszonyok ők, kik levetkőzvéen bűnüket, különös megtisztultságot s az újabb vétkezés félelmét éreztetik lelkükben.

Az itt levő ember előtt ezuttal a különböző községek és vidékek viseletének tarka képe vonul el. Az Alföld kékosztó ruhás, apró ezüstgombos mellezdőjű, csizmás férfiai és egyszerű

Tagadhatatlan azonban, hogy elismerés illeti meg egy a fővárosi, mint a vidéki sajtó harcosait, kik a nemzet milliós ügyének eleven szószólói. Minden vérbeli sajtóteremben a nemzetállam testesül meg. És ideális állapot az volna, ha a nemzet minden tagja a sajtó harcosa lenne s mint ilyen a hivatásos, vérbeli újságíró oldala mellé állana.

A magyar iparososztály is érzi és tudja, mily erő rejlik a sajtóban, mely egyik legelevenebb támogatója volna küzdelmében. Szó sincs róla, beszámol ugyan a sajtó az iparosság estleges mozgalmairól, gyűléseiről; de ez mind nem elég ahhoz, hogy az iparosság sajtóbeli érdeke ki legyen elégítve. A sajtónak teljes ambícióval fel karolni az iparügyet, melynek követeléseit önálló munkálkodás és tanulmány tárgyává kell tenni. Nemcsak az iparosság fogja ennek hasznát látni, hanem erősödést fog nyerni viszont a sajtó is az iparoságban.

Es ha a sajtó hasábjain tért nyit és állandó harcosává szegődik a magyar iparosztály reformköveteléseinek, úgy a magyar iparosság jövője el nem veszett.

Ha az iparosság bármely követeléseért a sajtó részéről kemény harc folyónék, úgy sok kérdés már régen dülöre jutott volna. Csak egy követelést említnék: az önálló vámterület, mely, mint kormánypolitikuskaink mondják, nem is politikai, hanem gazdasági kérdés. Nos, ha ez így áll, úgy mi se gátolja a különböző pártállású lapokat, abban, hogy e tekintetben szövetségre lépjenek egymással. Az ország legsürgetőbb gazdasági kérdéseért a sajtónak szövetségbe állni és harcolni, az ő gazdasági erősödését fogja jelenteni. Hisz az önálló vámterület ma már is nem egy osztály, hanem az egész nemzet létkérdése.

Nyisson tért a sajtó a magyar kisiparnak, mely ennek fejében tudni fogja, hogy vele szemben mi legyen a kötelessége?

feketeselyem ruhás asszonyai közé a németek, a szerbek, a bolgárok rikitó, színdús népies viselete vegyül, melyek közül itt-amott kifehérlik a Mária-lányok tiszta hófehér öltözéke. Vallásosan nevelt fiatal lányok ezek, kik búcsúk alkalmával a körmeneten egyforma fehér ruhában, fejükön az ártatlanság koszorújával, hordozzák körül a Mária-szobrát.

A táj is teljesen kivetkőzik ez ünnepély alkalmával a szokott csöndes egyhangúságából. Elevenség, nyüzsgő élet kél a külváros néptelen vidékén, ahol ezuttal a járók-menők szakadatlan láncolata hálózta be késő éjfélig a fás teret s az ünnepség színhelyéhez vezető utcákat. A leszálló estével kigyúlnak az ablakokban a mécsesek és fényükkel beragyogják a házakat, az utcát, a járók-előket; amott gyertyák világát lobogtatja az áramlat, amint lassú menetben teszi meg útját egy nagy csapat lány. Mária-hoz küldvén hangos imáját. A közelség udvaraiból, melyek ez alkalomra korcsmákká alakulnak át, a pihenők moraja száll föl és összevegyül a hangzavarral, melyből ki-kitör a tágas térségen fölállított vásárisítrak árusainak kínálata. Nem kihívó formában nyilatkozik meg ugyan ez sem; a vallásos érzület, mely ezuttal mindeneket ural, a kalmár-szellemnek is elveszi profán jellegét, ám azért a megélhetés követelődzése mégis fölhangzik a néparadatban. Egyébként ez köll is. Ennek a jogosult-

A tulipán.

Irtta és 1906. május 26-án tartott Tulipán-estélyen felolvasta Rech K. Géza.

Magyar Tulipánkert Kertészei, magyar Nők!

Mélyen tisztelt közönség!

Láttam egy országot; ahol egy nemzetnek már gyászindulóját játszották. Sehöl semmi remény, semmi vigasz. Itt a Bachkorszak visszajöttéről suttoztak, amott egy hajdan dicső nemzet, a lengyel nemzet sorsa megújulásának kezdetét vélték látni; a szabad szó letiporva, a törvény szentsége semmibe sem véve, a nemzeti akarat elfojtva, a hazai ipar elhanyagolva, a nemzeti zászló még az ifjuság kezéből is kicsavarva, ez szomorú képe egy országnak, melynek nevét nem utolsó helyen emlegetik a világtörténelem lapjai. Nem nehéz kitalálni: Magyarországról van szó. Pedig vér folyt, millióknak vére azért, hogy e haza szabad és független legyen, elődeink még a bitófán is vérüket ontották egy gondolatért: a magyar nyelvért, a magyar dicsőségért.

Lelkem előtt elszaladnak a történelem emlékei. Volt egyszer egy sereg: kicsiny és semmitmondó. Küzdött egy eszményért, melyet többre becsült életénél, folyt a vér patakokban, vérpadon, keresztfán, máglyán egyaránt. Mintha kipusztítanák az embereket, s velük az eszmét, melyet szívükbe véstek és hirdettek.

De közel a változás.

Két sereg áll egymással szemközt: Konstantin és Maxentius hada. Konstantin egy jelt lát az égen e fölirással: In hoc signo vinces, e jelben győzni fogsz. S a milviusi hídnál a kereszt zászlója alatt tönkreteszi az ellent.

A győzelem következményei kimondhatatlanul dicsőségesek: él még a sereg a keresztények hatványozott serege, élteti egy szózat: „A pokol kapui nem fognak erőt venni rajta;” „Veletek leszek a világ végezetéig...”

E jelben győzni fogsz s dicsőséged és hatalmad nem a Kárpátoktól az Adriáig, de honod határain túl messze-mess-

sága tulajdonképpen az ide zárandokolt híveknek nélkülözhetetlen szükségleteiben gyökeredzik. És azoknak, kik a vallás malasztjaért ide gyötörték magukat, szinte udítóleg esik, ha beleléphetnek abba a szerény élvezetbe, amit az ünnepi alkalom kínál ezuttal.

Ven is látni, élvezni való.

A mézeskalácsos-sátor mellett ott vannak a csipkés, pántlikás bódék, ahol a megvásárolt csecsebecse kész gyönyörűséget szerez az otthon maradt apró leánykának. Emitt fából lovaskatonát árulnak; kicsoda a kalmatosság ez a kurta tanyai emberkének, aki még csak a jövő vásárban kapja meg fejére az első tollas kalapot. Majd odébbat szent képeket kínálnak élelmes emberek; ezek igen becses búcsúfiának való jószágot, ha mindjárt egyetlen magyar szót sem talál rajtuk az ember. Itt van a legtöbb vevő is. Minden idejövőnek van valakije, akinek köll, hogy emléket vigyen. Van itt alkudozás, kmálgatás, a fűterhez való ragaszkodásnak minden megnyilatkozható formájában. Istenem, hat élni kell az embernek, élni mindenkinek. Azután következnek a látványosságok ponyvasátorai. A vásárhelyi meregkeverek életnagyságban, a szakállas kisasszony, az óriás gyerek, aki még beszélni se tud s már is óriás, a törpe-pár, akik gyerek-asztal mellett ülnek s a férj pipát, az asszony pedig lapot olvas és ezen élvezetekért pénzt szednek a néptől,

sze terjed majd: viszhangzik most a magyar föld. E jelben: a tulipán jelében fogsz győzni Magyarországot, mert vágyad ó nagy Széchenyi: „Magyarország nem volt, hanem lesz,” lelkesíti a magyart.

Vagy nem?

Tavaszu van! Virágnytó, lombfakasztó, vetést nevelő tavasz. Ilyenkor hull arany a fellegekből s minden csöpp eső, amit a szomszjas föld mohón nyel el, ringó kalásszá fejlődik. Tavasz van. Az aggodás, a honfű felhőjéből vérkönyek hullottak a szent magyar földre is s ime aranyeső volt a szomorúság könyve. Most látszik igazán, hogy termékeny, örök erejű ez a magyar föld, — amint kiserkedt a tavasz, ime rügybe szökik fa, bokor, kisarjad országszerte a gazdag vetés s most már biztosan tudjuk, lesz aratás. E tavasz, negyvennyolc tavaszának nyomába lép.

S mi okozza?

Megszólalt a harang az ország szívében. Veszély van! Imára hív a harang szava. Imája a munka. Az alkalmas levegő viszi a hanghullámokat tovább-tovább, a szívből a véredényekbe, a testbe; az egész országba, annak minden részébe. Kongatása varázstelibb, mint máskor — igen — példára, a hős egri nők példájára emlékeztet, mert gyöngé, de lelkes nők kongatják a harangot, ők tűzték oda a magyar haza egére a jelt: a tulipánt, amelyet tűzes betűkkel égetnek mindenkinek a homlokára, hogy senki el ne felejtse és mindenki lássa és föl ismerhesse: a magyart.

A férfiak által vívott zord és kegyetlen politikai harcok a nők által ápolt tulipánkert a dísz, költészete. Föltűzte a tulipánt e hazának minden honfia és honleánya s fülünkbe cseng a sz. István korabeli ének: „Virágos kert vala híres Pannonia.” A honfűi erények virágai ékesítik e kertet, amelyről hazánk nagyjai álmodtak: szép Magyarországról. Szép Magyarország, szebb mint valaha!

De egyesítsük a szépet a hasznossal!

Néma a tulipán s mégis miről beszél nekünk? „Én vagyok a magyar érzésnek

amely szegény és a fölkellett kíváncsiság odaadhatja vele a drága krajcárokat. Végre a gyorsfényképezés sora jön. Három, négy is van itt, és mindegyiknek kirakata van, melybe az e célra készült arképek kerülköznek. Akik nem láttak ilyent, nem győzik csodálni az ördöngös masinát, mely egy pillantás alatt le tudja rajzolni az előtte állót. Van itt is néző elég. Tanyáról bejött legények, lányok, öreg emberek, kik pipálva bűnészködnek s az anyjuk nőgatására már készülődnek is magokat lefényképeztetni.

— Milyen szép lenne az almárjom fölött — biztatja az emberét az asszony.

— Mönnyék kend.

— Hát nem bánom na — mondja sokára a gazda és bemegy.

Amint kijön, odaadja az asszonynak a képet:

— Nézd no...

Az elbámul, a kép rossz, nem ismer az urára.

— Nem kend ez — véli hosszas szemlélődés után — a szája, az orra helyin van kendnek.

— Nem a, csak úgy teccik — feleli restelkedve a gazda és zsebre vágja az aremását, hogy valaki meg ne lássa.

Am azért jól van ez így. A népmulat mindezekben és hát hadd érezze magát jól a tanyavilág embere is, aki úgyszólván olyan keveset ismer a mi megszámálhatlan, idegrontó élvezeteinkből.

[Folytatjuk.]

virága, a magyarságnak becsületrendjele. Mi mindent jelent a tulipán e nyilatkozata! Olvasom a Tulipánkert hölgyei nagybizottságának fölhívásában: „A Tulipánkert erkölcsi célja volt megalkotni a hazaszeretnek, a magyar történeti nagyságok kultuszának, minden magyar ügy: művészet, ipar, irodalom támogatásának névtelen, szervezetlen, általános eszményi egységét.” Az alkotmányos szabadság helyreállta után pedig: „szolgálatába kíván állani a tulipánkert a közélet, a társadalmi és magánélet, az ipari munkálkodás, a művészi törekvés, az izlés minden mozgalmának. A magyar virágot tartván kezében és hordván szíve fölött, fog megjelenni mindenütt, ahol tanácsra, buzdításra, segítségre van szükség, hogy fejlődésünk, haladásunk, kialakulásunk, bármerre felé igyekezünk ezeknek ösvényein és országutjain: a szándékokra, a cselekedetre, az alkotásokra, a magyar izlés, a magyar szellem, a magyar érzés nemzeti bélyegét rányomja egy száz magyar tulipán jelképében.

[Folytatjuk.]

HIREK.

Személyi hírek. A közelemlott napokban Payer Imre m. kir. belügyministeri számvevőszéki igazgató és Kramer János belügyministeri számtanácsos három napon át időztek városunkban és a határszéli rendőrkapitányság ügykezelését, a hivatal elhelyezkedését annak szükségletét minden irányban beható vizsgálat tárgyává tették. A hivatal minden ágaiban talált kiváló rend és pontos ügykezelés felett megelégedésüknek adtak kifejezést nevezett urak.

Kinevezések. A helybeli m. kir. erdőhivatal kötelekbe tartozó erdőtiszték közül Lőfi Jenő erdész-erdőrendező és Mjazovszky Károly dalbosczi erdész-erdőgondnok mkir. főerdészekké; Lahner István erdész jelölt pedig mkir. erdészszé nevezettek ki a mk. földmivelésügyi miniszter által. Öszintén gratulálunk.

Athelyezés. A mk. földmivelésügyi miniszter Hell Miklós mk. erdőpénztári, ellenőr-erdészt, hasonló minőségben és hivatali beosztással a szászsebesi mkir. erdőhivatalhoz helyezte át. Az itteni mk. erdőhivatali házi pénztár ellenőri teendőik ellátására pedig Bustyaházáról Batta Ferencz mkir. erdészt rendelte ki.

Kereskedőink és iparosaink figyelmébe. Arról értesülünk, hogy az 1905. 1906. és 1907. évekre kivetendő III. oszt. ker. adóra vonatkozó pénzügyigazgatósági javaslat leérkezett a községi előljárásához, ahol f. hó 18-ától 25-ig közszemlére lesz kitéve. Saját érdekében cselekszik mindenki, ki ezen javaslatot megtekinti, jogában állván észrevételeit az adó kivetési bizottsághoz benyújtani.

Fősorozás. Az orsovi járáshoz tartozó 1884., 1883., 1882. évben született ifjak e hó 16-án, 18-án és 19-én sor alá kerülnek. Az orsoviak e hó 18-án lépnek a sorozó bizottság elé.

Érdekes orosz csavargó. Az orsovi határszéli rendőrkapitánysághoz tartozó petroszényi kirendeltség az elmúlt hetekben egy érdekes embert fogott el. Az illető, kinek útlevele rendben nem volt, Vatozsnetz Zgradetzki 36 éves galíciai harangöntőnek adta ki magát, a kinek nevére katonakönyvecske is találtatott nála. Minekutána azon-

ban a személyleírás és a kor nem vágott az iratokkal; de azonkívül sok orosznyelvű iratok és könyvek rajzok stb. találtattak az elfogottnál, úgy az itteni rendőrkapitányság intézkedése folytán személyazonosságának kiderítése végett az illető a budapesti állami rendőrséghez szállított be. Ott kiderült, hogy a le-tartóztatott igaz neve Aliardi Sarlott Ladomér, aki 27 éves mérnök és Kame-rotká Petro-Pavlovskiban (Oroszországban) született. Már ez év április havában Bpsten csavargás miatt elfogott és az ország határára toloncoltatott, a honnan azonban ismét visszatért, de más név alatt, A foglyot az orosz konzulátus közbenjárásával a napokban a budapesti gyűjtőfogházból hazájába szállítják vissza.

Sulyos testi sértés. A pettniki esendőrség jelentése szerint Tettuku Gy. pettniki lakos Dán Illia ugyancsak pettniki lakost az elmúlt napokban a „Kotu“ elnevezésű legelőn úgy elverte, hogy orvosi vélemény szerint életben maradásához kevés remény van. A tettes tagadja, hogy ő verte volna el annyira Dán Illiát, a sértett pedig kihallgatható még nem volt, mert oly sulyos sértéseket szenvedett, hogy eddig nem volt még képes a hozzá intézett kérdésekre válaszolni; legtöbbször eszméletlen kívül van. Tetuku a kir. ügyészségnek átadott, a ki ellene a vizsgálatot elrendelte.

Órült a községházán. Gachstädter Gusztáv kricsovai születésű és illetőségű 33 éves szíjgyártó ez előtt három héttel városunk utcáin csavargás miatt elfogott és a szolgabíróshoz vezetett. Itt constatálták, hogy Gachstädter elmebeteg és a beteget megőrzés végett a községközi fogdába elzárták. Dacára a belügyminiszterhez azonnal intézett ama kérelemnek, hogy a beteget valamelyik országos tébolydába vegyék fel, mind a mai napig erre nézve semminemű intézkedés nem történt és úgy a fentnevezett szerencsétlen beteg – ki tudja még meddig – a község terhére itt marad. Nem lehetne e ezen ügy elintézését megsürgetni?

Ifju szökevények. A múlt héten a lugosi ügyészség megkeresése folytán Huszarak szolgabíró telefon útján felkérte az itteni szolgabírói hivatalt, hogy köröztesse Rászta Krisztán és Gersim Stojkovits nevű fiatal suhancokat, akik szüleiktől pénzt és más értékeket elloptak és a birtokukba kerített török útlevél segédelmével a külföldre szökni akarnak. A szolgabírói hivatal az ügyet nyomban a határszéli rendőr kapitánysághoz illetékes eljárás véget áttette és ennek az azonnal foganosított intézkedések által sikerült a két fiatal embert még az nap abban a pillanatban elfogni, amikor azok a hajóval a külföldre utazni készültek. A pénzt és értékeket megtalálták az utazásra vágyó ifjaknál, kik a bíróságnak további intézkedés végett átadattak.

Elfogott gyilkos. A múlt számunkban jelentettük, hogy Katalinesics Sebők és Jovanovits István rovott multu szvinicai lakosok holttestét Szvinica község határában megtalálták, a kiket a boncsolási jegyzőkönyv szerint meggyilkoltak. Szvinica derék esendőreinek már is sikerült a tettest Maseimovits Alexa 19 éves szvinicai lakos személyében kideríteni, a kit ikertestvére Maseimovits

Czveta leányzó kíséretében e hó 10-én az itteni vizsgáló bíró elé vezettek.

A tettes bevallásban van és előadja, hogy a rovott multu áldozatai, akik már régebb idő óta reá haragudtak, a tett éjszakáján szállásába hatoltak, a hol ő és Czveta nővére aludtak. Maseimovits Alexa felébredt és Katalinesicst valamint társát felszólította hagyják el szállását a hol semmi keresni valójuk nincsen. Ők azonban szívalmakkal és fenyegetéssel illették Alexát a szállást el nem hagyták, hanem Czveta nővérén erőszakot akartak elkövetni. Ez annyira megbántotta Alexát, hogy a midőn a két betolakodó szállásában elaludt egy fejszét fogott és mindkettőjüket agyonütötte. Czveta nővére a gyilkosságban részt nem vett; de a holttestek eltakarításában Alexának segédkezett, amiért is mint bűnrészes szintén vád alá kerül.

A vizsgálat hivatala lesz kideríteni, hogy menyiben felel meg a vádlott előterjesztése a valóságnak.

A talaj és az ivóvíz. Talán nem tudja mindenki, de a közegésztan elemi tanításai közé tartozik, hogy a kútból származó ivóvíz nem más, mint közönséges talajvíz. Tisztasága tehát azon talaj tisztaságától függ, melyből fakad. Mindazon helyeken azonban, a hol emberek laknak, azoknak ürülékeitől a talaj fertőztetik, magába vévén nemcsak a szemetet, hanem azon csirákat is, melyek beteg emberekből ürülnek ki (cholera, typhus, egyéb fertőzési betegségek) s így örökös veszedelmek ágyává lesz. Az ilyen fertőzött talajon átszűrődő víz azután magával viszi mindezen veszedelmes csirákat s ezeket megiszuk akkor, mikor a kútvízből szomjúságunkat oltjuk. Miután a talajvízből származó ivóvíz ezen veszedelmességét a közegésztan fölismerte, háromféle módon igyekezett az ellen védekezni, Először a városok csatornázását sürgette, azzal akarván a talajt s annak vizét a fertőzéstől megóvni, hogy az ürülékeket átszivárgást meg nem engedő külön épített csatornában igyekezett elvezetni. Másodsor azzal, hogy utcái kutak fúrását szorgalmazta, olyan mélyről hozván fel az ivóvizet, a milyen mélyre a talaj szennyezése már le nem juthat. Harmadsor azzal, hogy nagy városoknak külön vízvezetékek építését javasolta, melyeknek csöveibe olyan forrás vagy folyóvizet vezetett, melyeket valamelyes szűrőkészüléken vezetett kevesztül.

Mindenki tudja azonban, hogy ma még csak nagyon kevés helyen van csatornázás s talán még kevesebb helyen van ártézi kút vagy vízvezeték. Ennél fogva országunk közönségének zömmé állandóan az örökös veszedelmeket rejtő kútvíz ivására van szorulva. Ezért oly gyakoriak nálunk még a fertőző betegségek, melyek megbetegedettekől az emberek érintkezésénél fogva könnyen terjednek át azokra is, a kik jobb ivóvízzel vannak már ellátva.

A fertőzés terjedése még könnyebb akkor, mikor valamely fertőző betegség, mint most a typhus, vagy a Magyarországot környező érkező hírek szerint a cholera, járványosan kezd terjedni. Ilyenkor ugyanis, a fertőzésnek sokféle útja lévén, még a jobb ivóvíz sem óvható meg a betegségek csiráitól, sőt azok még ötleinkbe is belekerülnek.

Világos tehát, hogy ilyenkor a fer-

